Rekenkamer Zwolle

Huishoudens geholpen

Onderzoek naar inkomensregelingen voor bestaanszekerheid

Rekenkamer Zwolle

Inhoud

- Aanleiding en achtergronden
- Centrale vraag
- Onderzoeksverantwoording
- Bevindingen beleidswereld, uitvoeringswereld en leefwereld
- Beantwoording centrale vraag
- Conclusies en aanbevelingen
- Bestuurlijk wederhoor

Rekenkamer Zwoll

Aanleiding en achtergronden

- Bestaanszekerheid en kansengelijkheid centrale thema's in Coalitieakkoord 2022-2026.
- Versimpeling en harmonisatie regelingen als belangrijk doel.
- Onderzoek uitgevoerd in 2e helft 2024 (met uitloop naar begin 2025)
- Na 'veldwerk' en tijdens afronding onderzoek twee raadsbesluiten over aanpassingen regelingen.
- Aanpassingen zijn meegewogen in conclusies en aanbevelingen.

Rekenkamer Zwoll

Centrale vraag

In hoeverre lukt het de gemeente Zwolle om met de huidige regelingen de Zwolse huishoudens waarvoor de bestaanszekerheid onder druk staat te bereiken en zorgen de regelingen voor verbetering van de bestaanszekerheid van deze huishoudens?

Rekenkamer Zwoll

Onderzoeksverantwoording

- Documentenstudie van en gemeentelijke inkomensregelingen
- Gesprekken met 30 huishoudens
- Groepsgesprekken met uitvoerende medewerkers gemeente en partners
- Gesprekken met beleidsmedewerkers en wethouder
- Reflectiesessie met raadsleden
- Mystery guest onderzoek onder raadsleden
- Nota met bevindingen en aanbevelingen

Rekenkamer Zwoll

Bevindingen beleidswereld

- Gemeente werkt niet met specifieke doelgroepen. Stelt de hulpbehoevende inwoner centraal.
- Monitoringsgegevens voldoende volgens beleidsmakers voor beleids- en uitvoeringsaanpassingen.
- Niet-bereik en effect van uitvoering worden niet gemonitord, dit maakt bijsturen lastig
- Gemeenteraad ontvangt voldoende informatie voor sturing op beleidspunten, onvoldoende voor sturing op bereik en effectiviteit

Rekenkamer Zwoll

Bevindingen uitvoeringswereld

- Proces van verstrekking is administratief ingericht. Eén persoonlijk contactmoment bij intake. Weinig ruimte voor nazorg.

- Pilot toont aan dat integraal werken met één aanspreekpunt betere resultaten oplevert maar is niet ingevoerd vanwege kosten.

- Partners zien dat gezinnen vaak niet weten welke regelingen en voorzieningen ze kunnen aanvragen.

- Gebruik van regelingen wordt intern gemonitord via dashboards en evaluaties.

- Partners verantwoorden uitgevoerde activiteiten, niet hun effect op inwoners.

Rekenkamer Zwoll

Bevindingen leefwereld

- Regelingen verlichten financiële stress maar lossen problemen niet structureel op.
- Drempels: ingewikkelde website, taalproblemen, herhaling verhaal, digitale barrières.
- Oorzaken niet-gebruik: versnipperde uitvoering, schaamte, onbekendheid met regelingen.
- Kritiekpunten: inflexibele inkomensgrenzen, traag proces, lastige informatie, gebrek aan perspectief.
- Verbeterpunten: flexibiliteit inkomensgrenzen, vast maandbedrag, eenvoudig taalgebruik, vast contactpersoon, oplossing voor structurele problematiek.

Rekenkamer Zwoll

Beantwoording centrale vraag

In hoeverre lukt het de gemeente Zwolle om met de huidige regelingen de Zwolse huishoudens waarvoor de bestaanszekerheid onder druk staat te bereiken en zorgen de regelingen voor verbetering van de bestaanszekerheid van deze huishoudens?

- Gebruik meeste aanvullende inkomensregelingen neemt toe maar tenminste een derde van huishoudens wordt niet bereikt

- De regelingen zorgen voor het wegnemen van de grootste financiële stress maar bieden veelal geen structurele oplossing volgens inwoners.

Rekenkamer Zwoll

Bereik

Bestaanszekerheid

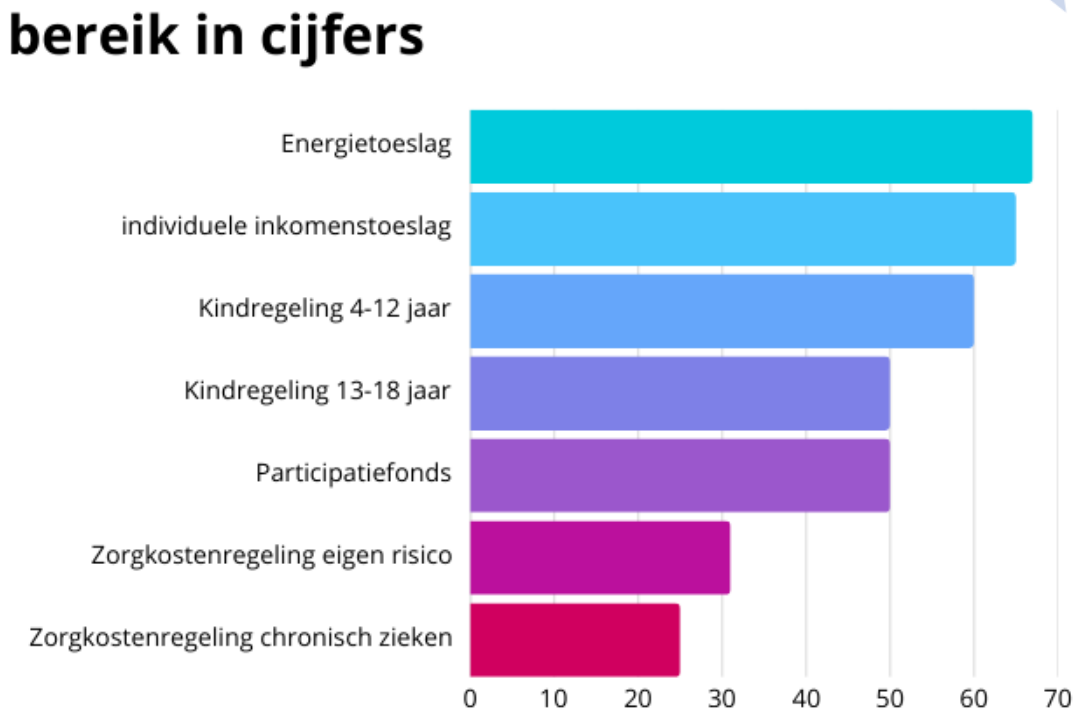
Leefwereld centraal

Rekenkamer Zwolle

Bereik

Conclusie

Een regeling digitaal aanvragen is heel ingewikkeld en ik snap de taal niet altijd

Bron: CBS

Aanbevelingen

- Maak de website voor het digitaal aanvragen van inkomensregelingen toegankelijker
- Versoepel het aanvraagproces
- Kies de integrale aanpak van het “innovatielab” als standaard
- Stem uitvoering en beleid op elkaar af zodat beiden weten wat werkt en waar op bijgestuurd kan worden

Rekenkamer Zwolle

Bestaanszekerheid

Conclusie

De inkomensregelingen helpen mij bij het wegnemen van financiële stress ...

...maar ik wil ook graag hulp bij het vinden van lange termijn oplossingen zoals werk of een opleiding

Bestaanszekerheid is:

- Inkomenszekerheid
- Werkzekerheid
- Menselijk maat
- Basisvoorzieningen wonen en zorg

Aanbevelingen

- Speel in op de specifieke hulpvraag en bied lange termijnoplossingen
- Ken de effecten en het bereik van de regelingen en stuur bij
- Maak hierover ook afspraken met de maatschappelijke partners
- Beschrijf in nieuwe plannen niet alleen wat het kost, maar ook wat het oplevert op de langere termijn (effect, impact op de inwoner)

Rekenkamer Zwolle

Bestuurlijk wederhoor

- Veel herkenning door college en de meeste conclusies en aanbevelingen worden onderschreven.

- Drie aandachtspunten n.a.v. bestuurlijk wederhoor:
  - Kosten gaan voor de (financiële en maatschappelijke) baten uit
  - Evaluatie-/nazorggesprekken
  - Mate van concreetheid